

## Täysistunto

Tiistai 25.10.2022 klo 13.59—19.02

### 4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 29 ja 50 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 229/2022 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Puhemies Matti Vanhanen:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. — Keskustelu, edustaja Eloranta.

#### *Keskustelu*

**15.07 Eeva-Johanna Eloranta sd:** Arvoisa puhemies! Oppivelvollisuus uudistuksen yhteydessä perustettiin uusi perusopetuksen jälkeinen nivelvaiheen koulutus nimeltään tutkintokoulutukseen valmentava koulutus eli TUVA-koulutus. Tähän yhdistettiin seuraavat aiemmat perusopetuksen ja toisen asteen tutkintotavoitteisen koulutuksen väliin sijoittuvat nivelvaiheen koulutukset, eli monen meidänkin tuntemat asiat: perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus. Tämän vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden TUVA-koulutuksen järjestämisessä sekä TUVA-koulutuksen rahoittamisessa on kuitenkin tässä, kun toiminta on käynnistynyt, havaittu täsmentämistarpeita. Tämä esitys, joka meillä on nyt tässä käsittelyssä, nimenomaan selkiyttää tätä TUVA-koulutuksen järjestämistä vaikeimmin kehitysvammaisille opiskelijoille sekä selkeyttää sitä, miten TUVA-rahoitus määräytyy, eli tämä esitys on oikein tarpeenmukainen. — Kiitoksia.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Risikko.

**15.08 Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä, mikä täällä on lähetekeskustelussa, ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin selvyuden vuoksi nimenomainen maininta siitä, että perusopetuksen järjestäjät eivät voi järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta vaikeimmin kehitysvammaisille oppilaille eivätkä saada siitä lisärahoitusta. Lisäksi perusopetuksen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoitusta ja sen liitännäisrahoitusta varten opiskelijamäärä tulisi tarkistaa varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun 20. päivän ja varainhoitovuoden syyskuun 20. päivän keskimääräisen opiskelijamäärän mukaisesti varainhoitovuoden loppuun mennessä. Tämä on tarkoitettu tulemaan voimaan tämän vuoden loppupuolella 30.12.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

Tuossa sivistysvaliokunnan varapuheenjohtaja Eloranta toikin jo esille, että miksi tämä tehdään. Tämä hallituksen esityshän on hyvin selkeä ja hyvin tällainen teknisluontoinen. Me totta kai paneudumme tähän tuolla sivistysvaliokunnassa, mutta tämän perusteena on juuri se, että on tarvinnut täsmentämistä juuri se, että esimerkiksi kehitysvammaisille tar-koitettu koulutus varmasti hoidetaan kunnolla ja myöskin tämä rahoituspuoli hoituu oi-kein. Siitä syystä on erittäin hyvä, että mahdollisimman nopeasti tuli nyt sitten tämä tar-kennus tähän lakiin. — Kiitos.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Essayah.

**15.09 Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä ole-vien kehitysvammaisten kohdalla tämä lakimuutos varmasti on sinällänsä tarpeellinen, mutta ehkä tässä yhteydessä ylipääntänsä tämän TUVA-koulutuksen tarpeellisuudesta on syytä sanoa muutama sana, koska kyllähän oli ennakoitavissa, että tämä oppivelvollisuus-iän pidentäminen ei suinkaan tarkoita sitä, että ilman minkäänlaisia ongelmia siirryttäisiin sitten seuraavalle asteelle tuolta perusopetuksen puolelta. Kyllä tälle TUVA-koulutukselle tuntuu olevan, ainakin kentältä tulevien viestien perusteella, hyvinkin paljon tarvetta. To-ki, jos ajatellaan, että siellä perusasteella on jäänyt isojakin puutteita — niin kuin meillä puhutaan siitä, että erityisesti meillä on paljon poikia, joilla on ihan tällaisissa peruslasku-, -luku, -kirjoitustaidoissa suuria puutteita — niin on tärkeää, että meillä on sitä koulutusta, millä sitten nuoria pystytään auttamaan eteenpäin.

Voi sanoa, että tässä kyllä vähän tekisi mieli sanoa, että mitäs minä sanoin sen suhteen, että TUVA-koulutuksen perään tällä hetkellä kysytään aika paljon. Toki meillä onneksi on sitten oppilaitoksia, esimerkiksi kansanopistoja, jotka ovat ottaneet esimerkiksi TUVA-koulutukseen hyvän otteen ja ovat halunneet ihan erityisesti lähteä auttamaan niitä nuoria — mikäli heillä on nämä opetuksen järjestämisen luvat, niin ovat halunneet lähteä sitten räätälöimään näitä erilaisia kursseja heille. Tietenkin se valmistava koulutus ja esimerkiksi lukio-opintoihin valmistava koulutus, ammatillisiin opintoihin valmistava koulutus toivon mukaan sitten auttavat näitä nuoria, että opintopolut eivät ikään kuin olisi vain pakolla eteenpäin puskettuja, vaan todellakin nuori saisi kokea, että hän saa sen tuen, minkä hän tarvitsee ja pystyy myöskin saavuttamaan tutkinnot, joita hän lähtee opiskelemaan.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Multala.

**15.11 Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on tosiaan kyse oikeastaan kokonaisuudessaan pienen mutta näille henkilöille merkityksellisen asian korjaamisesta eli tutkintoon valmentavan koulutuksen korjaamisesta, vammaisten oikeudesta ja mahdolli-suuksista siihen osallistua. Mutta kuten edeltävä puhuja, minäkin haluan hieman laajem-min tästä koulutuksesta puhua. Tämä esitys sinällään on tarpeellinen ja aiheellinen. Itse asiassa sen tarpeen tunnisti sivistysvaliokunta jo tehdessään mietintöä oppivelvollisuus-laista, ja hyvä, että siihen nyt korjaus tulee.

Mutta noin yleisesti ottaenhan tämä tutkintoon valmentava koulutus on nyt todella uu-distunut. Aiemmin tätä paikkaa täyttivät kymppiluokat, jotka oli suunnattu erityisesti heil-le, jotka halusivat korottaa numeroita peruskoulun päättyessä, mahdollisesti pyrkiessä lu-kioon tai sitten sellaisille aloille ammatillisiin oppilaitoksiin, joilla tarvittiin korkeampia numeroita. Sen lisäksi oli tämmöinen niin sanottu VALMA-koulutus, jossa oli ehkä enem-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

mänkin näitä asioita, joita tässä edustaja Essayah kuvasi, eli erityisesti elämänhallintaa mutta sitten myöskin tällaisia perustaitoja, kirjoitus-, lukutaitoa ja niin edelleen. Nyt tässä TUVA-koulutuksessa ajatuksena siis on se, että kaikki ovat tässä samassa koulutuksessa ja siellä sisällä sitten enemmän niitä sisältöjä voidaan räätälöidä, mikä sinällään voi olla hyvä ajatus. Toisaalta toivon, että jatkossakin arvioidaan sitä, onko tämä aidosti nyt sellainen tapa, että se toimii kaikille paremmin kuin aiempi, ikään kuin eriytetty linja, jossa silloin, jos haluaa selkeästi yhden vuoden lisää opiskella peruskoulua eli korottaa niitä arvosanoja tulevia opintoja varten, olisikin erilaiset opinnot jo lähtökohtaisesti kuin ehkä sitten toisenlaista apua ja tukea tarvitseville.

Sinällään ajatuksena pidän hyvänä sitä, arvoisa puhemies, että pyritään tarjoamaan selkeä väylä ennen jatko-opintoja heille, jotka tarvitsevat vielä lisävuoden siihen väliin, ennen toiselle asteelle siirtymistä, mutta on totta kai järkevää arvioida, onko tämä nyt se tapa, jolla tätä jatkossakin kannattaa tehdä, vai onko joiltain osin sitten hyvä palata vanhaan. Varmasti tässä, kuten monessa muussakin uudistuksessa, jonkin aikaa haetaan niitä parhaita käytäntöjä, jotka toivottavasti sitten koulutuksen järjestäjiltä toisaalta myös voivat levitä. — Kiitos.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Heinäluoma.

**15.14 Eveliina Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tarpeellinen hallituksen esitys, ja hyvä, että nyt oppivelvollisuusiän korotuksen jälkeen on tehty myöskin tämä tarpeellinen korjaustoimenpide. Itse tunnen hyvin tämän valmentavan koulutuksen jo vuosien takaa — omassa perhepiirissäni on ollut useita nuoria, jotka ovat olleet valmentavan koulutuksen tarpeessa — ja näen sen kyllä niin, että näissä nivelvaiheissa on nuorten kohdalla monia eri tilanteita, joissa tällainen valmentava koulutus ennen toiselle asteelle siirtymistä voi olla tarpeellinen. Ja eivät ne kaikki tilanteet liity välttämättä numeroiden korotuksen tarpeeseen tai sitten siihen, että halutaan etsiä lukiovaiheeseen suuntaa, vaan voi olla myöskin tilanteita, joissa nuori on hakenut esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen jollekin linjalle ja ei ole sitten päässytäkään ja jääkin sitten vähän niin kuin ihmettelemään, että mihin tässä nyt sitten ryhtyisi. Silloin tämä valmentava koulutus voi tulla erittäin tarpeeseen. Ja arvostan kyllä suuresti kaikkia niitä ammattilaisia, jotka Suomessa työskentelevät tämän koulutuksen piirissä.

Sitten yksi asia, johon olen törmännyt helsinkiläisenä kaupunkipäättäjänä, liittyy kyllä tähän oppilashuoltoasiaan. Nyt tässä tilanteessa on käsittääkseni sote-uudistuksen ja tämän oppivelvollisuusiän korotuksen myötä syntynyt tällainen väliinputoajien tilanne, jossa valmentavaan koulutukseen ei tällä hetkellä automaattisesti sovelletakaan oppilashuoltomahdollisuutta ja -palveluja. Ainakin Helsingissä pyrimme ratkomaan tätä niin, että etsimme sen lisärahoituksen, jotta myös nämä valmentavan koulutuksen piirissä olevat oppilaat saisivat tämän tarpeellisen oppilashuollon. Toivon, että jos näin on, että tämä on tällainen pysyvä rakenteellinen ongelma, niin myöskin valiokunta kiinnittäisi tähän työsäään huomiota ja tämä pyrittäisiin sitten piakkoin korjaamaan, koska totta kai on niin, että monesti valmentavan koulutuksenkin piirissä on monia oppilaita ja opiskelijoita, joilla olisi erittäin suuri tarve myös tälle oppilashuollolle.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Hopsu.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

**15.17 Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä on tosiaan tervetullut korjaus ja lisäys. Huolta TUVAn eli tutkintaan valmistavan koulutuksen paikkojen riittävydestä oli jo viime keväänä, ja yhä tätä huolta kannetaan, myös siis vuonna 21 ja yhä tänä vuonna. Sen lisäksi, että TUVA-paikkoja puuttuu, niin meillä on myös TELMA- eli työhön ja itsenäiseen elämään valmentavista paikoista pulaa. Tämän rahoituksen pitäisi olla sellaista, että pystytään nopeasti tähän vuosittain vaihtelevaan paikkatarpeeseen reagoimaan. Tässä kunnat ovat osittain vastuullisia, mutta valtio myös, ja toivon, että tätä joustavuutta ja paikkojen riittävyttä yhä vahvistetaan.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Kinnunen.

**15.18 Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä tarpeellinen lakiesitys korjaa pieneltä osin tätä suurta oppivelvollisuus uudistusta, joka on todella tärkeä uudistus, joka haluaa pitää kaikki mukana. On tarpeen, että teemme näitä korjaustoimenpiteitä, kun kentältä tulee palautetta, kun me satsaamme nivelvaiheisiin, luomme sujuvia koulupolkuja aivan sieltä varhaiskasvatuksesta yliopisto-opintoihin saakka. Tässä kymppiluokat ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus ja lukiokoulutukseen valmentava koulutus ovat yhdistyneet, ja siinä yksilöllisesti toteuttaen rakennamme sujuvia koulupolkuja toiselle asteelle.

Tässä käsitellään myöskin vaikeimmin vammaisten koulutusta. Kaikki opiskelijat, se on syytä muistaa, eivät tähtää tutkinnon suorittamiseen. Silti oppiminen on heille hyvin tärkeää. Monelle heistä opinnot sopivat parhaiten TELMA-koulutukseen, joka valmentaa itsenäiseen asumiseen ja työelämään. On hyvä, että tämän oppivelvollisuuden laajennuksen toteuttamiseen otettiin mukaan myös kansanopistot, joilla on laajaa kokemusta erityistä tukea tarvitsevien kouluttamisesta. Edustaja Hopsu puhui edellä siitä, että TELMA-paikoista voi olla paikoittain pulaa. Meillä on myös pulaa kansanopistojen oppivelvollisten opiskelupaikoista, joita myönnettiin 650, ja olisikin hyvä, että se voitaisiin nostaa 1 000:een, jotta kaikki ne nuoret, jotka tarvitsevat sen tärkeän polun kohti toista astetta, sen saisivat.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.